

แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรการศึกษาตามหลัก ปัญหา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา Guidelines for Using Information Technology in the Development of Educational Personnel Based on the PAÑÑÁ 3 under the Office of Learning Promotion, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

ัญญา นียมธงชัย*

Tanyada Niyomthongchai

านนท์ เมธีวรณัฏฐ์**

Anond Metheevachatra

วรกฤต เกื้อนช้าง***

Worrakrit Thuenchang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Sawan Campus, Thailand

E-mail: Tanyada9ts@gmail.com

Received: April 11, 2026

Revised: April 22, 2026

Accepted: April 24, 2026

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (๒) หาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามปัญหา ๓ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๘๑ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา ๐.๖๗ – ๑.๐๐ และค่าความเชื่อมั่นที่ ๐.๙๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่.. ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

* ัญญา นียมธงชัย Miss Tanyada Niyomthongchai ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ Master of Education (Buddhist Educational Administration) Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Sawan Campus

** ผศ.ดร.านนท์ เมธีวรณัฏฐ์ Asst.Dr.Anond Metheevachatra ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor.

*** รศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง Assoc.Prof.Dr.Worrakrit Thuenchang ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor.

ผลการวิจัยพบว่า (๑) สภาพการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม ๗ ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๒ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = ๓.๗๕$), (S.D. = ๐.๖๑) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = ๓.๗๔$), (S.D. = ๐.๖๐) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ($\bar{X} = ๓.๗๓$), (S.D. = ๐.๕๙) ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความปลอดภัยทางโลกไซเบอร์ของบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = ๓.๗๓$), (S.D. = ๐.๖๒) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการยกระดับคุณภาพและความเท่าเทียมทางการศึกษา ($\bar{X} = ๓.๗๓$), (S.D. = ๐.๖๗) และ ด้านการพัฒนาระบบสนับสนุนและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = ๓.๗๒$), (S.D. = ๐.๕๗) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเทคโนโลยี ($\bar{X} = ๓.๗๑$), (S.D. = ๐.๖๕) (๒) แนวทางการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า แนวทางการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา ทั้ง ๗ ด้าน มี ๒๑ แนวทาง ประกอบด้วยด้านสุขุมปัญญา มี ๗ แนวทาง ด้านจิตมยปัญญา มี ๗ แนวทาง และด้านภาวนามยปัญญา มี ๗ แนวทาง

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศ; การพัฒนาบุคลากรการศึกษา; หลักปัญญา ๓

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the conditions of information technology usage, and (2) to identify guidelines for using information technology in developing educational personnel based on the Threefold Wisdom (PAÑÑĀ 3). The sample group consisted of 181 participants, including school administrators and educational personnel under the Office of the Promotion of Learning in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The research instrument was a questionnaire on information technology usage among educational personnel. The questionnaire had a content validity index ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.97. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation, which are commonly used descriptive statistics for summarizing research data.

The research findings revealed that: (1) The results revealed that the level of information technology usage among educational personnel under the Office of Learning Encouragement, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, in overall seven aspects, was at a high level, with a mean of 3.73 and a standard deviation of 0.62. When considering each aspect, the aspect with the highest mean was the use of technology to promote professional development (Mean = 3.75, S.D. = 0.61), followed by the development of information technology skills of educational personnel (Mean = 3.74, S.D. = 0.60), information technology for enhancing administrative efficiency (Mean = 3.73, S.D. = 0.59), the development of information technology skills and cybersecurity awareness of educational personnel (Mean = 3.73, S.D. = 0.62), the use of information technology to improve educational quality and equity (Mean = 3.73, S.D. = 0.67), and the development of support systems and technological infrastructure (Mean = 3.72, S.D. = 0.57), respectively. The aspect with the lowest mean was the creation of a lifelong learning culture through technology (Mean = 3.71, S.D. = 0.65). (2) The study found that the guidelines for the use of information technology among educational personnel under the Office of the Promotion of Learning, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province consisted of 21 guidelines across seven aspects. These guidelines were categorized according to the Threefold Wisdom (PAÑÑĀ 3) framework: seven guidelines under Sutamayapaññā (wisdom derived from listening or learning), seven guidelines under Cintāmayapaññā (wisdom derived from reflection and reasoning), and seven guidelines under Bhāvanāmayapaññā (wisdom derived from practice and development)

Keywords: Information technology; Developing educational personnel;
The Threefold Wisdom (PAÑÑĀ 3)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลได้มีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และโดยเฉพาะในด้านการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มีอิทธิพลต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น การเรียนการสอน การประเมินผล การบริหารจัดการทรัพยากร และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ^๑ เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาไม่ได้เป็นเพียงการนำเครื่องมือทางเทคโนโลยีมาใช้เท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนากระบวนการคิด วิธีการทำงาน รวมถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และวิทยาการสมัยใหม่อย่างทันทั่วถึง

นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันทางการศึกษาในระดับโลกอีกด้วย เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทั้งด้านกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ การนำระบบจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (Learning Management System: LMS) เข้ามาใช้ การจัดการฐานข้อมูลเพื่อการวิจัย รวมถึงการประเมินผล การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งไปกว่านั้น เทคโนโลยีสารสนเทศยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่ผ่านอินเทอร์เน็ต ในกระบวนการบริหารจัดการการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้การจัดการข้อมูลเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีความรวดเร็วและแม่นยำ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถตัดสินใจและวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่จะเป็นการจัดการงบประมาณ การจัดการทรัพยากรบุคคล การประเมินผลการดำเนินงาน หรือการจัดทำรายงานต่าง ๆ บุคลากรทางการศึกษาเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา ทั้งในบทบาทของบุคลากรทางการศึกษา ผู้สอน ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษา และผู้สอนที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับผู้เรียน นอกจากการพัฒนาทางวิชาการและจิตวิทยาการเรียนรู้แล้ว บุคลากรทางการศึกษายังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุคสมัย

^๑ ธานีธร ติมทอง, การยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine/256203GlobalTrend.html> [๑ มกราคม ๒๕๖๘].

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษพบว่า บุคลากรทางการศึกษาหลายกลุ่มยังขาดทักษะและความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ขาดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ขาดทรัพยากรหรืออุปกรณ์ที่เหมาะสม หรือขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากรเหล่านี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ แม้ว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาจะเป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดและอุปสรรคหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินการนี้ อุปสรรคสำคัญประกอบด้วย งบประมาณและทรัพยากรที่จำกัด: หลายสถานศึกษาขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดหาอุปกรณ์หรือระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมบุคลากร ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ต่อเนื่องหรือไม่ได้มาตรฐาน ความรู้และทักษะของบุคลากร: บุคลากรบางส่วนยังขาดความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในด้านการจัดการระบบการใช้งานซอฟต์แวร์ หรือการประยุกต์ใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีในการเรียนการสอน การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง: การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในสถานศึกษาอาจเผชิญกับการต่อต้านจากบุคลากรบางกลุ่มที่รู้สึกไม่พร้อมหรือไม่ต้องการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานเดิม ซึ่งอาจเกิดจากความไม่มั่นใจในทักษะของตน หรือความรู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงอาจทำให้เกิดภาระงานที่เพิ่มขึ้น^๒

ในยุคดิจิทัลปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์จริงในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยายังพบปัญหาหลายประการ ทั้งในด้านความเหลื่อมล้ำของทักษะดิจิทัล บุคลากรบางส่วนมีความสามารถสูง แต่ในขณะเดียวกันยังมีบุคลากรอีกจำนวนมากที่ขาดความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้การทำงานและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่เกิดประสิทธิภาพเต็มที่ อีกทั้งการพัฒนาบุคลากรในปัจจุบันยังขาดระบบที่ต่อเนื่องและไม่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริง ทำให้การอบรมหรือกิจกรรมส่วนใหญ่ไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ระยะยาว

นอกจากนี้ ความท้าทายด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ก็เป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญ เนื่องจากบุคลากรจำนวนไม่น้อยยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและปลอดภัย เช่น การจัดการข้อมูลส่วนบุคคล การใช้สื่อออนไลน์อย่างมีสติ และการรับมือกับภัยคุกคามทางดิจิทัล สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการทำงานและความน่าเชื่อถือขององค์กร การพัฒนาทักษะจึงไม่ควรจำกัดเพียงแค่การใช้งานเชิงเทคนิคเท่านั้น แต่จำเป็นต้องมีกรอบคิดที่ช่วยสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๓), หน้า ๑๑๕ – ๑๑๗.

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการอบรมและพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า ขาดการพัฒนาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงกับหลักสูตรทางจิตวิญญาณและจริยธรรมที่มีอยู่ในสังคมไทย เช่น หลักปัญญา ๓ ซึ่งเน้นการ เพื่อรับรู้สิ่งใหม่, การคิดวิเคราะห์เลือกใช้ให้เหมาะสม, และ การฝึกฝนจนเชี่ยวชาญ จึงจะเกิดการพัฒนที่แท้จริง^๓

เมื่อพิจารณาร่วมกันแล้ว จะเห็นได้ว่า หลักธรรมปัญญา ๓ เป็นกระบวนการพัฒนาความรู้และทักษะที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่การแสวงหาข้อมูล การคิดวิเคราะห์ ไปจนถึงการฝึกฝนปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างยั่งยืน หากบุคลากรขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง อาจทำให้การพัฒนาไม่เต็มศักยภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาโดยรวม

ดังนั้น การนำหลักธรรมปัญญา ๓ มาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในยุคดิจิทัล การวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในแง่ของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาผสมผสานกับหลักสูตรทางจิตวิญญาณและจริยธรรม เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาทักษะ และการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรการศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับจังหวัดและระดับประเทศ

ด้วยเหตุผลข้างต้นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลัก ปัญญา ๓ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันจะทำให้เราเข้าใจสภาพคุณลักษณะของบุคลากรทางการศึกษายุคดิจิทัล วิธีการพัฒนาคุณลักษณะของบุคลากรทางการศึกษายุคดิจิทัล และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของบุคลากรทางการศึกษา ยุคดิจิทัล ตามหลักปัญญา ๓ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่จะได้ นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิด ประโยชน์ และความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน รวมถึงการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล^๔

^๓ ธงชัย สมบูรณ์, **โลกยุคใหม่ : การศึกษาไทยที่ควรเป็น**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://th.wikipedia.org/wiki/๑๔_พฤศจิกายน_๒๕๖๗.

^๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์, **รายงานผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๖๕**, (นครสวรรค์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์, ๒๕๖๕), หน้า ๑๓.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒. เพื่อหาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามปัญญา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลัก ปัญญา ๓ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยระยะที่ ๑ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามระยะที่ ๒ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากผู้เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปีการศึกษา ๒๕๖๘ จำนวน ๒๙๐ คน แบ่งเป็น ผู้บริหารมี ๑๖ คน และคณะบุคลากรทางการศึกษา มีจำนวน ๒๗๔ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่ครู และครูศร.ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ประชากรทั้งหมดมี ๒๙๐ คน ได้ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๑๖ คน สุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากบุคลากรทางการศึกษาระดับอำเภอเท่านั้น โดยใช้การคำนวณของ เครจซี่และมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จะได้ครูในโรงเรียน จำนวน ๑๖๕ คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งหมดที่ได้ ๑๘๑ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ กำหนดกรอบเพื่อสร้างแบบสอบถาม และปรับปรุงแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบความคิดภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข แล้ว นำเครื่องมือการวิจัย

ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัย เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง รวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบ แนวทางการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลัก ปัญญา ๓ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วนำกรอบปัจจัยให้ครอบคลุมกับ เนื้อหา และวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอนได้แก่ **ตอนที่ ๑** ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) โดยถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับ การศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน **ตอนที่ ๒** สภาพการใช้งานเทคโนโลยี สารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกเป็น ๗ ด้าน ได้แก่ (๑) การพัฒนาระบบสนับสนุนและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (๒) การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา (๓) เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (๔) การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ (๕) การพัฒนา ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความปลอดภัยทางโลกไซเบอร์ของบุคลากรทางการศึกษา (๖) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเทคโนโลยี (๗) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ ยกระดับคุณภาพและความเท่าเทียมทางการศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ได้แก่ (๑) ขอคำแนะนำ จากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ (๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอ ความเห็นชอบ และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเหมาะสม จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่ (๑) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา (๒) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทฤษฎี (๓) ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย เพื่อพิจารณา ทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม จำนวน ๗๐ ข้อ ตลอดจน ภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคำถามแต่ละข้อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นว่าคุณคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ โดยนำ ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปมาใช้ ผลจากการตรวจสอบ เครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง ๓ ท่านอยู่ในระดับ ๐.๖๗ - ๑.๐๐ ทุกข้อ จำนวน ๗๐ ข้อ โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปทดลอง ใช้ (Try-out) แก่บุคลากรทางการศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๗ (๓) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอรับความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ได้แก่ (๑) ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ถึงสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม (๒) ผู้วิจัยขอหนังสือออกจากทางสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาต่าง ๆ ที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล (๓) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๑๘๑ คนผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทาง Google form (๔) นำผลข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ได้แก่ (๑) นำแบบสอบถามมาตรวจแล้วคัดเลือกรูปแบบที่สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ (๒) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (๓) การวิเคราะห์ข้อมูล ๑) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลัก ปัญญา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (m Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s-Standard deviation) เพื่อวัดระดับความคิดเห็นและประเมินผล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของ (Best) ๕ ระดับ ๓) รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแนวทางการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลักปัญญา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปเป็นรายงานผลการวิจัย ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลัก ปัญหา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปผลการวิจัยดังนี้

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๑๘๑ คน เป็นหญิง จำนวน ๑๒๓ คน เป็นชาย จำนวน ๕๘ คน มีอายุ ๒๖ - ๓๐ ปี จำนวน ๕ คน อายุ ๓๑ - ๓๕ ปี จำนวน ๒๘ คน อายุ ๓๖ - ๔๐ ปี จำนวน ๗๙ คน อายุ ๔๑ - ๔๕ ปี จำนวน ๕๐ คน และ อายุ ๔๖ ปีขึ้นไปจำนวน ๑๘ คน ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๐ คน ระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๗๒ คน ระดับปริญญาโท ๘ คน ระดับสูงกว่าปริญญาโท ๑ คน ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑๖ คน ข้าราชการครู จำนวน ๒๗ คน บุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่ครู จำนวน ๑๐ คน และ ครู กศน.ตำบล จำนวน ๑๒๘ คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๕ คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ๖ - ๑๐ ปี จำนวน ๒๙ คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ๑๑ - ๑๕ ปี จำนวน ๔๑ คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ๑๖ - ๒๐ ปี จำนวน ๒๐ คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ๒๑ - ๒๕ ปี จำนวน ๑ คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ๒๖ ปีขึ้นไป จำนวน ๒ คน

๒. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการศึกษาสภาพการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๗ ด้าน พบว่า รายข้อ ทุกข้อ บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความปลอดภัยทางโลกไซเบอร์ของบุคลากรทางการศึกษา ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการยกระดับคุณภาพและความเท่าเทียมทางการศึกษา และ ด้านการพัฒนาระบบสนับสนุนและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเทคโนโลยี

๓. แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามปัญญา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลักปัญญา ๓ ประกอบด้วย สุตมยปัญญา จินตามยปัญญา และภาวนามยปัญญา พบว่า การพัฒนาบุคลากรควรเริ่มจากการส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือดิจิทัลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ (สุตมยปัญญา) จากนั้นนำความรู้มาคิดวิเคราะห์ พิจารณา และเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กร การจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ (จินตามยปัญญา) และสุดท้ายสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงอย่างมีประสิทธิภาพ (ภาวนามยปัญญา) โดยครอบคลุมการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีของบุคลากร การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การพัฒนาวิชาชีพ การเสริมสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพและความเท่าเทียมทางการศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาและการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษา เรื่อง แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลักปัญญา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้นำประเด็นมาอภิปรายดังนี้

๑. สภาพแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลักปัญญา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อ สภาพแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลักปัญญา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษา ได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ และการได้รับคำชมเชยจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่นอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงให้บุคลากรได้มีการพัฒนาศักยภาพในด้านการเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียม ส่งผลให้ผู้เรียนมีการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น และช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ ภัทรพลชัย ลีนโป^๕ ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการ จัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตนเองของครูผ่านเทคโนโลยี และด้าน การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ ทองลาด^๖ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซ่ง (อิสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมระดับการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อจัดการเรียน การสอน รองลงมา ด้านการใช้ระบบสื่อสารและอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิดา บุญอุ่ม^๗ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู คอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑ ครูมีสมรรถนะ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก และตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านทักษะการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสื่อสารและ การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

^๕ ภัทรพลชัย ลีนโป, “รูปแบบการพัฒนาคูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ ๒๑ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑”, **วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๖๗), บทคัดย่อ.

^๖ ภาคภูมิ ทองลาด, “การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียน การสอน โรงเรียนวัดบ้านซ่ง (อิสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑”, **วารสาร ศรีชาวานคร**, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๘): ๕๖-๖๙.

^๗ วณิดา บุญอุ่ม, “การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของครูคอมพิวเตอร์ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑”, **วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๖๘), บทคัดย่อ.

๒. เสนอแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลักปัญญา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลจากการศึกษาเอกสารและแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลักปัญญา ๓ ดังนี้ (๑) ด้านการพัฒนาระบบสนับสนุนและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี แนวทาง บุคลากรต้องได้รับความรู้จากการเข้าถึงข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยี (สุตมยปัญญา) สามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์และพิจารณาอย่างรอบคอบ (จินตามยปัญญา) และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา (ภาวนามยปัญญา) (๒) ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา แนวทาง บุคลากรต้องได้รับความรู้จากการฝึกอบรมและการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี (สุตมยปัญญา) เกิดการคิดวิเคราะห์และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทการทำงาน (จินตามยปัญญา) และสามารถนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้จริงในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน (ภาวนามยปัญญา) (๓) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแนวทาง ผู้บริหารและบุคลากรต้องได้รับข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและทันสมัยผ่านระบบเทคโนโลยี (สุตมยปัญญา) สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และวางแผนการบริหารอย่างเป็นระบบ (จินตามยปัญญา) และนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม (ภาวนามยปัญญา) (๔) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ แนวทาง บุคลากรสามารถเรียนรู้ความรู้ใหม่จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ (สุตมยปัญญา) เกิดการคิดวิเคราะห์และต่อยอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง (จินตามยปัญญา) และนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานจริง (ภาวนามยปัญญา) (๕) ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความปลอดภัยทางไซเบอร์ของบุคลากรทางการศึกษา แนวทาง บุคลากรต้องได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและการป้องกันภัยทางไซเบอร์ (สุตมยปัญญา) สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงและเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างรอบคอบ (จินตามยปัญญา) และนำความรู้ไปปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ (ภาวนามยปัญญา) (๖) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเทคโนโลยี แนวทาง บุคลากรสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล (สุตมยปัญญา) เกิดการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ (จินตามยปัญญา) และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองและการปฏิบัติงาน (ภาวนามยปัญญา) (๗) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการยกระดับคุณภาพและความเท่าเทียมทางการศึกษา แนวทาง บุคลากรสามารถเข้าถึงข้อมูลและความรู้ผ่านเทคโนโลยีช่วยให้เกิดการเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลอย่างกว้างขวาง (สุตมยปัญญา) การนำข้อมูลมาพิจารณา วิเคราะห์ และเลือกใช้ให้เหมาะสม (จินตามยปัญญา) และการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับทุกคน (ภาวนามยปัญญา) สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ รพีพร พาดา และ พระครูวิจิตรปัญญารมณ ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลัก
 ปัญหา ๓ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒
 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา ๓ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
 ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก สูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้ด้านการนิเทศ
 การศึกษา รองลงมาคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการ
 เรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และ
 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ
 ตามหลักปัญหา ๓ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก สูงสุด
 ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล
 การเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี
 และแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา สำหรับ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
 การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา ๓ พบว่า สามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ (๑) ด้านการจัด
 การเรียนการสอนในสถานศึกษา (๒) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ (๓) ด้านการพัฒนา
 หลักสูตรในสถานศึกษา (๔) ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ (๕) ด้านการนิเทศการศึกษา
 (๖) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา ๓ พบว่า
 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบริบททางวิชาการที่มีความเป็นเลิศในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้น
 การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ควบคู่กับการพัฒนาองค์รวมของผู้เรียน ทั้งด้าน
 ความรู้ ทักษะ และคุณธรรม นอกจากนี้ควรกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษา
 โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการศึกษา ในส่วนของครูผู้สอน
 ควรได้รับการสนับสนุนให้สามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม
 กับศักยภาพของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับบทความทางวิชาการของ กุสุมา ยี่ภู่ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
 การบูรณาการภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปัญหา ๓ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ผลการศึกษา
 พบว่า การบูรณาการภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปัญหา ๓ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการนำ
 หลักภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ การนำผู้อื่นผ่านกระบวนการหรือวิธีการร่วมกันเพื่อไปสู่อนาคตใหม่ การริเริ่ม

“รพีพร พาดา และ พระครูวิจิตรปัญญารมณ, “การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญหา ๓ ของผู้บริหารสถาน
 ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒”, วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 ราชวิทยาลัย, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๗): ๖๗.

“กุสุมา ยี่ภู่, “การบูรณาการภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปัญหา ๓ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา”, วารสาร
 บวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๖): ๖๖.

สร้างสรรค์สิ่งใหม่อย่างท้าทายและสร้างสรรค์ โดยบูรณาการกับหลักปัญญา ๓ อันเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมในการบูรณาการกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดปัญญาเป็นทั้งความรู้รอบ รู้ทั่ว รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้น ประกอบด้วย (๑) สุตมยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการรับข้อมูลข่าวสารและการศึกษาเล่าเรียน (๒) จินตามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการคิด (๓) ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการฝึกหัดปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหารที่ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษา โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหารสถานศึกษาบูรณาการกับหลักภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และหลักปัญญา ๓ อันจะทำให้การบริหารจัดการของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภานี สันไชย^{๑๐} ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ตามหลักปัญญา ๓ ของบุคลากรโรงเรียนกลุ่ม เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ ๔ จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า (๑) ความต้องการจำเป็นด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะว่า การใช้คำกระตุ้นความคิด (PNImodified=0.090) ทำให้เกิดความคิดละเอียดลออ (PNImodified= 0.084) คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (PNImodified=0.079) และคิดคล่องแคล่ว (PNImodified=0.076) ตามลำดับ (๒) วิธีการ พัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ตามหลักปัญญา ๓ มีผลดังนี้ ๑) ทักษะการคิดคำกระตุ้นส่งเสริมสร้างสรรค์ ๒) ทักษะการคิดสื่อสารใช้คำถามที่ชัดเจน ๓) ทักษะการคิดวิเคราะห์เชื่อมโยง วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม ๔) ทักษะการ คิดเชิงนวัตกรรม ๓. แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ตามหลักปัญญา ๓ ของบุคลากรโรงเรียนกลุ่ม เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ ๔ จังหวัดปทุมธานี ดังนี้ (๑) ด้านคิดคำกระตุ้นส่งเสริมสร้างสรรค์ ควรใช้คำถามเปิดสะท้อนประสบการณ์ (๒) ด้านคิดสื่อสารอย่างชัดเจน ควรใช้คำถามต้องประเด็น วิเคราะห์ข้อมูล (๓) ด้านคิด วิเคราะห์เชื่อมโยง ควรวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม (๔) ด้านคิดเชิงนวัตกรรม ควรมองหาวิธีที่แตกต่าง คิดนอกกรอบ และใช้ประโยชน์ในระดับมาก สำหรับผลการวิจัยในต่างประเทศ Andrew E. Fluck^{๑๑} ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหรือการปฏิรูปการศึกษาแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ ด้านเทคโนโลยี และการสื่อสารในโรงเรียนด้านการศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารกับหลักสูตรสำหรับนักเรียนมีความเข้มแข็งที่จะพัฒนาให้กับการบูรณาการด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ไปในทางเดียวกันที่จะนำไปสู่การให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน แต่ก็พบว่า มีการปรับเปลี่ยนเพียงเล็กน้อยระหว่างการพัฒนาของนโยบายในการสอนของครู

^{๑๐} * สุภานี สันไชย, “พัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ตามหลักปัญญา ๓ ของบุคลากรโรงเรียนกลุ่ม เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ ๔ จังหวัดปทุมธานี”, วารสารปรัชญาปริทรรศน์, ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๘): ๑๗๒ – ๑๗๓.

^{๑๑} Andrew E. Fluck, *Integration or Transformation?*, (A cross – national study of Information and Communication Technology in School Education, 2003), p. 21.

และผลลัพธ์ในการเรียนของนักเรียน ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปนักเรียนจะใช้คอมพิวเตอร์จากภายนอกโรงเรียน ซึ่งง่ายต่อการจะเข้าไปใช้และดีกว่าของโรงเรียน ๔.๓ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักปัญหา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ในประเด็น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ๗ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการพัฒนาระบบ สนับสนุนและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (๒) ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของบุคลากรทางการศึกษา (๓) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (๔) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ (๕) ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและความปลอดภัยทางโลกไซเบอร์ของบุคลากรทางการศึกษา (๖) ด้านการสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเทคโนโลยี (๗) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการยกระดับคุณภาพและ ความเท่าเทียมทางการศึกษา และหลักปัญหา ๓ ได้แก่ (๑) สุตมยปัญญา (๒) จินตามยปัญญา (๓) ภาวนามยปัญญา ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ได้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลักปัญหา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา” ประกอบไปด้วย วงกลม ๓ วงกลม บูรณาการกัน ซึ่งมีความสัมพันธ์ ดังนี้

วงกลมชั้นในสุด คือ แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักปัญหา ๓ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วงกลมชั้นที่ ๒ คือ หลักปัญหา ๓ เป็นหลักธรรมที่เป็นแนวทางชี้นำ และส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลดิจิทัล (สุตมยปัญญา) การคิดวิเคราะห์และเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (จินตามยปัญญา) และการนำเทคโนโลยีไปใช้ปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนรู้และการบริหารงาน (ภาวนามยปัญญา) เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรและยกระดับคุณภาพการศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ประเด็นที่ ๑ อธิบายสภาพการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง ๗ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการพัฒนาระบบสนับสนุนและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (๒) ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา (๓) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (๔) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ (๕) ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความปลอดภัยทางโลกไซเบอร์ของบุคลากรทางการศึกษา (๖) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเทคโนโลยี (๗) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการยกระดับคุณภาพและความเท่าเทียมทางการศึกษา

ประเด็นที่ ๒ เป็นการใช้หลักปัญหา ๓ เป็นตัวส่งเสริมในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในการสร้างแนวทางการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง ๗ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ด้านการพัฒนาระบบสนับสนุนและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี

๑. การตระหนักถึงความสำคัญของการมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคง ส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการมีระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่มั่นคง โดยเริ่มจากการเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น (สุตมยปัญญา) จากนั้นนำความรู้มาวิเคราะห์และพิจารณาความเหมาะสมของการพัฒนาระบบสนับสนุนด้านเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กร (จินตามยปัญญา) และนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง และใช้ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานจริงอย่างมีประสิทธิภาพ (ภาวนามยปัญญา) เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรอย่างยั่งยืน

ด้านที่ ๒ การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา

๑. บุคลากรมีความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและการเรียนการสอน ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารและการจัดการเรียนการสอน จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ (สุตมยปัญญา) จากนั้นนำความรู้มาคิดวิเคราะห์และพิจารณาเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้และการสื่อสารทางการศึกษา (จินตามยปัญญา) และสามารถนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภาวนามยปัญญา) เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรและยกระดับคุณภาพการศึกษา

ด้านที่ ๓ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

๑. บุคลากรเข้าใจบทบาทของเทคโนโลยีในการลดภาระงานด้านเอกสารและการประสานงาน ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการ เช่น ระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมือสื่อสารออนไลน์ (สุตมยปัญญา) จากนั้นนำความรู้มาวิเคราะห์และพิจารณาการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการลดขั้นตอนการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน (จินตามยปัญญา) และสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง เช่น การจัดการเอกสารและการสื่อสารภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ (ภาวนามยปัญญา) เพื่อช่วยลดภาระงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

ด้านที่ ๔ การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ

๑. บุคลากรคิดวิเคราะห์ได้หรือไม่ว่าการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยเทคโนโลยีช่วยเพิ่มศักยภาพการทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ (สุตมยปัญญา) จากนั้นนำความรู้มาคิดวิเคราะห์และพิจารณาถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีในการเสริมสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน (จินตามยปัญญา) และสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาตนเองและการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่อง (ภาวนามยปัญญา) เพื่อยกระดับสมรรถนะทางวิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษา

ด้านที่ ๕ การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความปลอดภัยทางโลกไซเบอร์ของบุคลากรทางการศึกษา

๑. บุคลากรเข้าใจความสำคัญของการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลของหน่วยงาน ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแนวทางการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (สุตมยปัญญา) จากนั้นนำความรู้มาคิดวิเคราะห์และตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลของหน่วยงาน (จินตามยปัญญา) และสามารถนำแนวทางด้านความปลอดภัยทางเทคโนโลยีไปปฏิบัติในการใช้งานจริงอย่างเหมาะสม (ภาวนามยปัญญา) เพื่อป้องกันความเสี่ยงและสร้างความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร

ด้านที่ ๖ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเทคโนโลยี

๑. บุคลากรสร้างบรรยากาศหรือวัฒนธรรมในองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ต่าง ๆ (สุตมยปัญญา) จากนั้นนำความรู้มาคิดวิเคราะห์และเห็นคุณค่าของการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและการทำงานอย่างต่อเนื่อง (จินตามยปัญญา) และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร (ภาวนามยปัญญา) เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา

ด้านที่ ๗ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการยกระดับคุณภาพและความเท่าเทียมทางการศึกษา

๑. บุคลากรสามารถคิดวิเคราะห์ว่าเทคโนโลยีใดเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ของตนเอง ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาและรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษาและเครื่องมือดิจิทัลที่หลากหลาย (สุตมยปัญญา) จากนั้นนำความรู้มาคิดวิเคราะห์และพิจารณาเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและพื้นที่ (จินตามยปัญญา) และสามารถนำเทคโนโลยีที่เลือกมาใช้จริงเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ภาวนามยปัญญา) อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพและความเท่าเทียมทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

วงกลมขั้นที่ ๓ คือการสร้างแนวทางในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๗ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการพัฒนากระบวนทัศน์และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (๒) ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษา (๓) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (๔) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ (๕) ด้านการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความปลอดภัยทางโลกไซเบอร์ของบุคลากรทางการศึกษา (๖) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเทคโนโลยี (๗) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการยกระดับคุณภาพและความเท่าเทียมทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับหลักปัญญา ๓ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

๑. การกำหนดนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักสุตมยปัญญา

หน่วยงานทางการศึกษาควรกำหนดนโยบายสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับโอกาสในการเรียนรู้และเข้าถึงองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึง โดยส่งเสริมการจัดอบรม การสัมมนา และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผ่านระบบการเรียนรู้ออนไลน์ รวมถึงการสร้างแหล่งเรียนรู้

ดิจิทัลที่หลากหลาย เพื่อให้บุคลากรสามารถศึกษาและรับความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง อันจะช่วยพัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัล

๒. การส่งเสริมนโยบายการคิดวิเคราะห์และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณตามหลักจิตตามปัญญา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการตัดสินใจในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม โดยสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้บุคลากรสามารถวิเคราะห์ปัญหาและเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของการจัดการศึกษา และการบริหารงานในสถานศึกษา

๓. การกำหนดนโยบายส่งเสริมการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการปฏิบัติงานตามหลักภาวะนามปัญญา

หน่วยงานทางการศึกษาควรกำหนดนโยบายที่สนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาสามารถนำความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง เช่น การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการข้อมูล และการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา รวมถึงการสนับสนุนให้บุคลากรได้ฝึกปฏิบัติและพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. หน่วยงานทางการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยประยุกต์ใช้หลักปัญญา ๓ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาระบบสนับสนุนและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล และระบบฐานข้อมูล เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

๓. ควรส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมหรือการพัฒนาตนเองไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนานวัตกรรม และการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

๑. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่บูรณาการหลักปัญญา ๓ ร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างรูปแบบหรือโมเดลการพัฒนาบุคลากรที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมในสถานศึกษา

๒. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปัญญา ๓ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนานโยบายและแนวทางการบริหารจัดการศึกษา

๓. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่อการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. **แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕**. กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๓.

กุสุมา ยี่งู. “การบูรณาการภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปัญญา ๓ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา”.

วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๖): ๖๖

ภัทราวลัย ลีนโป. “รูปแบบการพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๖๗.

ภาคภูมิ ทองลาด. “การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน โรงเรียนวัดบ้านซึ้ง (อิสสระวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑”. **วารสารศรีขววนคร**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๘)

รพีพร พาตา และ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์. “การบริหารงานวิชาการตามหลักปัญญา ๓ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒”. **วารสารการบริหารการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย**. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๗).

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑”. วิทยานิพนธ์หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร, ๒๕๖๘.

วนิดา บุญอุ่ม. “การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูคอมพิวเตอร์
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. รายงานผลการดำเนินงานประจำปี
๒๕๖๕. นครสวรรค์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์, ๒๕๖๕.

สุภาณี สินไชย. “พัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ตามหลักปัญญา ๓ ของบุคลากรโรงเรียนกลุ่ม เครือข่าย
ส่งเสริมประสิทธิภาพที่ ๔ จังหวัดปทุมธานี”. วารสารปรัชญาปริทรรศน์. ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๑
(มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๘): ๑๗๓.

Andrew E. Fluck. **Integration or Transformation ?**. A cross – national study of Information and Communication Technology in School Education, 2003.

ธงชัย สมบูรณ์. โลกยุคใหม่ : การศึกษาไทยที่ควรเป็น. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/> [๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓].

ธานินทร์ ทิมทอง. การยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine/256203GlobalTrend.html> [๑ มกราคม ๒๕๖๘].